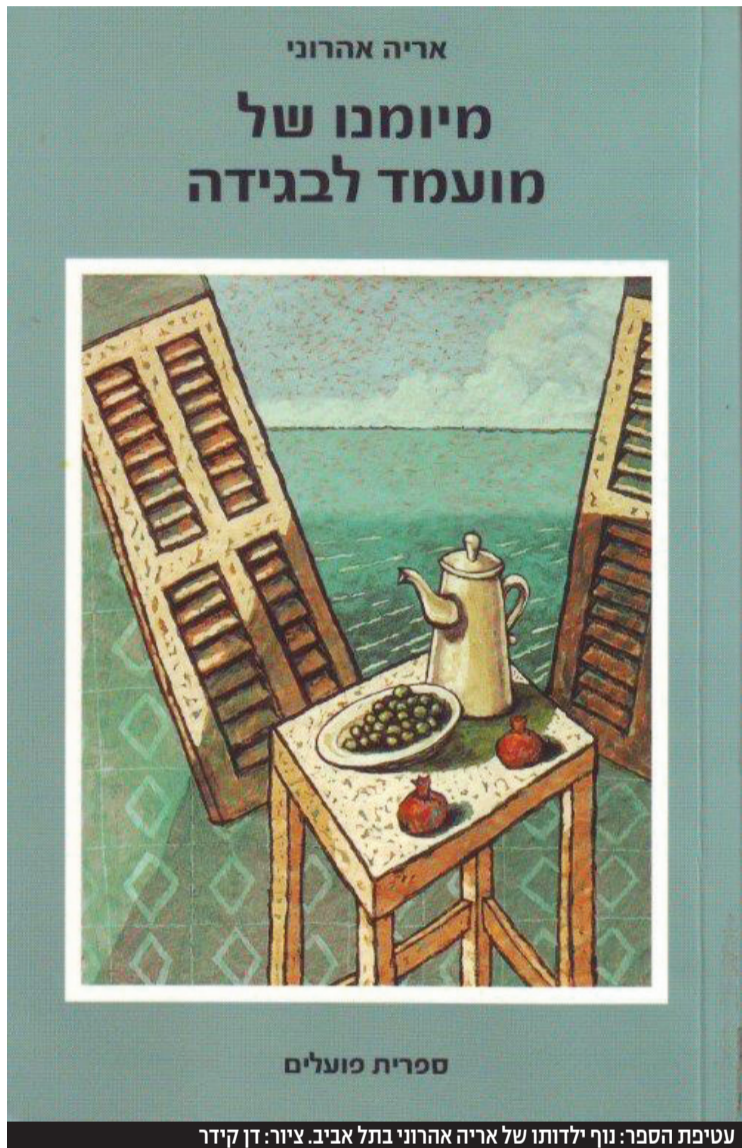

ארכיונו של מועמד לב

עטיפת הספר: נוף ילדותו של אריה אהרוני בתל אביב. ציור: דן קידר

רשימה זו מוגשת כמחווה לסופר ולמתרגם אריה אהרוני (בית אלפא) עם סיום העבודה על ארכיונו האישי בארכיון התנועה בגבעת חביבה.

נפגשתי עם אריה אהרוני (סטינה בפי ידידיו) בחדרו בבית אלפא למי רגלות הגלבוץ. חדר צנוע שקירורו תיו מעוטרים בציוריו האורגניליים של יוס'לה ברגנר, ידיד המשפחה. אריה שבריאאותו קשה עליו ועיניו כהות מראות, לחץ את ידי והכריז בגאווה: "אתה יושב מול מועמד לבגידה". השתוממתי על ההכרז, זה, ורחל מיהרה להסביר: זה ספיק מפרשת אהרוניצ'יק כהן. אריה סיפר כיצד ביקר את אלה מקיבוץ והתנועה שלא התייצבו לתמוך באהרון כהן והלכו שבי אחרי סיפורי איסר הראל. הוא מתח ביקורת נוקבת על התגובה האנמית של הנהגת הקיבוץ הארצי בפרשת הדיבה על אהרון כהן. הביקורת הגיעה לאוזניו של יעקב חזן וזה בכעסו כי רב השתלח באריה באשמה שהוא "מועמד לבגידה". אריה, למרות בריאותו הרופפת ורום שנותיו (נולד באודסה - בשנת 1923, עלה עם משפחתו לא"י בשנת 1931), שומר על הופעה אצילית, מרשימה שקל להתחבר אליה. רחל אהרוני (עמה יש לנו היכרות מוקדמת מתקופת היותה מנכ"לית של גבעת חביבה), נעימה כרגיל ומכנייה סת אורחים למופת, הגישה לארכיון התנועה כתשורה את הביוגרפיה שאריה כתב: "מיומנו של מועמד לבגידה" (הוצאת ספריית פועלים - 2000). מתחת לבית מגורי המי שפחה נמצא חדר העבודה, יורדים אליו במדרגות. ההגעה קשה על אריה, הוא לא מוותר. החדר הינו כוננית ספרים אחת גדולה. ספריה עשירה בתוכנה ובגודלה. את הספרים ברוסית, בודק בשפת המקור ההיסטוריון של יד יערי פרופ' אלי צור. רחל מתייעצת עם אריה ממה

אריה אהרוני והספר "מיומנו של מועמד לבגידה". ברקע ציור של אהרוני בצעירותו

להיפרד, ומה להשאיר כנכסי בית. ההתלבטות לא פשוטה.

"השומר הצעיר" - גדוד השדה קן צפון

תהליך הפרידה מחומרי ארכיון שנאספים לאורך עשרות בשנים, איננו פשוט. מההכרזה על המוכנות להיפרד מחומרים כל כך אישיים, לעתים אף אינטימיים ומשמעותיים לבעליו, עד הרגע שאורזים והחומר מועבר לארכיון, יכולות לחלוף לעתים שנים. ארכיון אישי זה לא רק חומר מקצועי אובייקטיבי, מבחינות רבות זו ההיסטוריה האישית-משפחתית של בעליו. מכוון שנבצר מאי ריה לעיין בחומרים בעצמו ולמיין אותם, לקחה רחל את המשימה על עצמה, סידרה והקלידה במחשב את מה שנמסר. בזכותה של רחל הצלחנו לסדר את 19 המכלים במהירות שיא של כמה חודשים.

אריה שייך לדור שכתב מכתבים. כאלה מלווים אותו לאורך עשרות שנותיו. לב הארכיון האישי של

מלהביע את השקפת עולמם השמאלנית בפני תלמידיהם. הייתה זו תקופה קשה ולא פשוטה לבני הזוג, גם בקיבוץ בית אלפא. אריה היה זה שדבק בקיבוץ, מתוך דעה שעל הקיבוץ ללמוד להכיל גם חברים שהשקפת עולמם הפוליטית נוטה שמאלה. עם כניסת מפ"ם למערך (1968) עזבו הזוג אהרוני את המפלגה. ההדרה הפוליטית של אריה הביאה אותו אל הספרות. רחל אומרת שבדיעבד זה עשה לו רק טוב. כמי שהיה בשעתו קרוב אל "ספריית פועלים", הייתי מודע לפועלו רחב ההיקף של אריה אהרוני בתחום תרגומי שלום עליכם מידיש לעברית. לא הייתי מודע לכמות הרבה של ספרים אותם תרגם, מידיש, רוסית, ואנגלית של מיטב הסופרים, על מחקריו ויצירותיו הספרותיות, כמו שלא הייתי מודע לדברים רבים אחרים שהתבררו לי עם קריאתם של חלק מהמכתבים והמסמכים שהגיעו אלינו.

יובל דניאלי

אחת המטלות של ארכיון התנועה בגבעת חביבה הוא איסוף, מיון, סידור, ושמירה מקצועית של חומרי תיעוד המגיי עים אליו כחומר אישי, של אישים שלפועלם התנועה, התרבותי והמי פלגתי לאורך השנים, יש חשיבות תרבותית והיסטורית. כאשר האדם שנאות לתרום את ארכיונו עורנו עמנו (עד מאה ועשרים), מתקיים עמו דיאלוג שמסייע לנו הארכיונאים במעשה המיון וההכנה של החומר הנקלט. כך היה כאשר נשאו לנו האם יש לנו עניין בארכיונו האישי של הסופר והמתרגם אריה אהרוני מבית אלפא.

לאריה רחל אהרוני ביוגרפיה תנועתית וקיבוצית עשירה במעש. בשנות החמישים, בתקופת הפי" לוגים, היו הזוג אהרוני מזוהים עם השמאל של מפ"ם. כמחנכים ומורים בקיבוץ הם התבקשו להימנע